

בית משפט השלום בירושלים

02 דצמבר 2010

תא"ק 2249-10 מקורות חב' מים בע"מ נ' תירוש מושב עובדים של הפועל המזרחי להתיי

מספר בקשה: 1

בפני כבוד השופט רם וינוגרד

תירוש מושב עובדים של הפועל המזרחי להתיי

מבקש

עו"ד רוני וינברג

ע"י ב"כ

נגד

מקורות חב' מים בע"מ

משיבה

עו"ד נאוה שוחט-ברנר

ע"י ב"כ

החלטה

1. המשיבה (להלן: מקורות) הגישה תביעה בסדר דין מקוצר כנגד המבקש (להלן: המושב) בדרישה כי ישלם לה סכום של 552,929 ₪ בגין צריכת מים מעבר לתנאי הרשיון שהוצאו לו בשנים 2002-2003. המושב עותר לעיכוב ההליכים בתובענה בטענה כי סעיף 17 להסכם שנכרת בין הצדדים ביום 4.11.1984 מחייב את הפניית הסכסוך לבוררות.

2. לטענת המושב מחייב ההסכם את הפניית הסכסוך לבוררות אף שהוא נוקט בלשון רשות, לפיה "רשאי כל צד מהצדדים למסור את ההכרעה בדבר הסכסוך או חילוקי הדעות ביניהם לבורר" [ההדגשה הוספה – ר.ו.]. עוד טוען המושב כי העברת הסכסוך לבוררות תואמת את מגמתם הכללית של החוק והפסיקה, המעודדת העברת סכסוכים לבוררות. לשיטתו מתקיים בעניינו גם התנאי שבסעיף 5(א) לחוק הבוררות, תשכ"ח-1968 (להלן: חוק הבוררות) לפיו "המבקש היה מוכן לעשות כל הדרוש לקיום הבוררות ולהמשכה ועדיין הוא מוכן לכך". לעניין אחרון זה הבהיר המצהיר מטעם המושב כי מקורות מעולם לא הציעה בורות בטרם הוגשה התובענה (סעיף 14 לתצהיר הראשון), וכי המושב "מוכן לעשות את כל הדרוש לקיום בורות נשוא התובענה" (סעיף 17 לתצהיר שצורף לבקשה) ואם היתה נעשית אליו פנייה בבקשה להעביר העניין לבוררות – לא היה מעמיד כל תנאי בהקשר זה ולא היה מתנגד לבקשה (סעיף 3 לתצהיר שצורף לתשובה לתגובה). כן טען המושב כי ממילא אין הוא הכתובת הנכונה לדרישה, אלא יחידי המושב שהשתמשו במים; וכי מאחר

ובכוונתו לזמן את הצרכנים לבוררות על פי תקנון המושב – יש מקום לצרפם לבוררות, ואף לקבוע כי הבורר על פי תקנון המושב (שאינו הבורר על פי ההסכם בין המושב למקורות) הוא שימש כבורר בסכסוך בכללותו.

3. מקורות התנגדה לבקשה. היא ציינה כי עובר להגשת התביעה נשלחו למושב חמישה מכתבים מטעמה בדרישה לתשלום החוב (בתאריכים 26.6.05, 13.12.05, 29.10.06, 26.2.07, 18.6.09). מכתבים אלה (שצורפו כנספח ט לכתב התביעה) לא זכו למענה כלשהו, וזאת על אף שהבהירו כולם שאם החוב לא יסולק הדבר "יאלץ אותנו לנקוט בצעדים משפטיים לגבייתו". לאחר שהמושב התעלם מחמישה מכתבים אלה של מקורות, פנתה באת-כוח מקורות בשני מכתבים נוספים למושב (נספחים י ויא לכתב התביעה, מיום 6.8.09 ומיום 23.9.09), דרשה את תשלום החוב והבהירה כי אם זה לא ייפרע גם הפעם "תאלץ מרשתי לנקוט נגדכם בהליכים משפטיים לגביית החוב". גם למכתבים אלה לא ניתן מענה כלשהו. על רקע כל זאת טענה מקורות שיש לקבוע שהמושב לא גילה נכונות לפנייה לבוררות. מקורות הוסיפה וטענה כי תניית הבוררות היא בגדר רשות ולא חובה; וכי בנסיבות העניין קיים "טעם מיוחד", כמשמעו בסעיף 5(ג) [בחוק הבוררות](#), שלא לעכב ההליכים. טעם זה עניינו הן בעובדה כי החוב הוא ממקור סטטוטורי והן בשל ריבוי הליכים מעין אלה.

4. לאחר עיון בבקשה, בתגובה ובתשובה לתגובה, הגעתי לכלל מסקנה לפיה דין הבקשה לעיכוב ההליכים להידחות.

5. לשונה של תניית הבוררות אינה עמומה ואין בה כדי לפתוח פתח להפעלת הכלל בעניין פרשנות כנגד המנסח, כפי שטוען המושב. סעיף 17 להסכם בין המושב למקורות קובע כי "כל צד מהצדדים רשאי" למסור את ההכרעה בסכסוך לבוררות, וכי סעיף זה להסכם "משמש הסכם בורות". פרשנות לפיה אמירה ברורה זו, המעניקה לכל צד את האפשרות לבחור את העברת הנושא לבוררות ומונעת טענות נגדיות במצב דברים מעין זה בקובעה כי מדובר ב"הסכם בורות", אינה סובלת מעמימות כלשהי. לא ניתן לקרוא לתוך האמירה "רשאי" (בהסכם בין צדדים במשפט הפרטי, להבדיל מאמירות בחקיקה שעניינן בהפעלת כח שלטוני על ידי רשות שלטונית במסגרת המשפט הציבורי) את האמירה "חייב". דומה כי כל כוונתו של ההסכם אינו אלא להיטיב עם הצדדים, ולאפשר להם לנהל ענייניהם בבוררות, אם יחפוץ בכך אחד מהם, או בבית-המשפט. מכאן שלמושב עמדה הזכות להודיע על כוונתו למסור את הסכסוך לבוררות, אלא שעל כוונה זו לעמוד בתנאים הקבועים [בחוק הבוררות](#).

6. במקרה דנא יש לקבוע שהמושב לא עמד בתנאי סעיף 5 [לחוק הבוררות](#) לפיו "היה מוכן לעשות כל הדרוש לקיום הבוררות ולהמשכה ועדיין הוא מוכן לכך". כאמור, להגשת הבקשה קדמה התעלמות רבתי של המבקש משבע פניות של מקורות שהתפרשו על פני ארבע שנים, כאשר אף לא אחת מהן זכתה למענה. המצהיר מטעם המושב טוען אומנם שלמיטב ידיעתו העביר המושב את פניות מקורות לגורם אחר, שהוא לטענתו שהיה אמור לשאת בתשלום (סעיף 3 לתצהיר שצורף לתשובה לתגובה), אלא שטענה זו לא רק שלא הוכחה בכל דרך שהיא אלא שאין בה גם כדי להועיל למושב. המעט שבמעט שניתן היה לצפות מבעל-דין המבקש להפעיל תנית בורות (או אף מאדם באשר הוא אדם המחוייב לפעול בנימוס אלמנטרי מינימאלי כלשהו), הוא למענה של המושב למקורות ומתן הודעה לפיה אין הוא בעל-דינה או כי פנה לאחר לצורך תשלום החוב. צד להסכם בורות המתעלם התעלמות גורפת משבע פניות של הצד השני, ואינו משיב כלל במשך ארבע שנים לפניותיו, לא ישמע לאחר מכן בטענה לפיה "הוכיח" שהיה מוכן לעשות את כל הדרוש לקיום הבוררות.

7. לעניין זה נקבע זה כבר כי על מבקש העיכוב להוכיח כי גם עובר להגשת התובענה היה מוכן לעשות את כל הדרוש לקיום הבוררות ([ע"א 184/83 מדגרות הוד לבן נ' הודיה, פ"ד לט \(2\) 417, 420 \(1985\)](#); ראו גם אורי שטרוזמן [ספר הבוררות](#) (תשס"א) 81-82). התעלמות ממכתבי התראה מונעת העלאת טענה מאוחרת בדבר הנכונות לפנות לבוררות, שהרי "אם מקבל הנתבע דרישות והתראות ואינו מגיב עליהן, למרות שקיים הסכם בורות אליו יכול היה להפנות, הרי לא ישמעו לו אם יבקש לשלוח את הסכם הבוררות לראשונה מכיסו, כאשר הוגשה כבר התביעה, אותה הוא מבקש לעכב" (דברי כבוד השופט [כתוארו אז] שמגר בע"א 550/75 מורלי נ' בגון, פ"ד לט (2) 309, 325-326 (1976); והשוו סמדר אוטולנגי [בוררות – דין ונוהל](#) (מהדורה רביעית, תשס"ה, כרך א) 265-266 והאסמכתאות [שם](#), בה"ש 50). אומנם נקבע במקרים מסויימים כי התעלמות ממכתבי התראה ובהם דרישה לפנייה לבוררות לא תחשב בהכרח כאי נכונות לקיים בורות ([רע"א 363/01 נרקיס בניה בעמ"מ נ' ד.ש.י. אריאל לבנין והשקעות בע"מ](#), מיום 29.3.01; [נראה כי על החלטה זו התבססה האמירה הגורפת בהקשר זה אליה מגיע המלומד ישראל שמעוני בספרו אופק חדש בבוררות – דיני בורות עם ערכאת הערעור](#) (התשס"ט) 216-217). קביעה זו יש לבחון לגופה. בעניין [נרקיס](#) נקבע לגבי החלטה שקיבל בית המשפט המחוזי בעניין מבקש עיכוב הביצוע, לפיה עלה בידי המבקש להוכיח שעשה את כל שעליו כדי להוכיח את נכונותו לקיום הבוררות על אף ההתעלמות מהמכתבים ועל יסוד תצהירו בלבד כי "יש, אפוא, מקום לומר, אם כי בדוחק, שבית המשפט המחוזי רשאי היה

ללמוד מבקשת המשיבים על נכונותם לברר את הסכסוך בבוררות". חוסר נוחות זה ("אם כי בדוחק"), וההכרעה לפיה יועבר הדיון לבוררות שהסתמכה לא מעט גם על הכלל הרחב לפיו לא תתערב ערכאת הערעור בקביעות בעניין בורות, אין בו כדי להוות פתח לסטייה רבתי מהכלל המוקדם יותר לפיו יש לראות בהתעלמות מעין זו כמביעה חוסר נכונות לקיום הבוררות. עוד יש להעיר כי בשונה מהאמור מהעניין שנדון ברע"א 663/06 מסגריית הדודים 1999 בע"מ נ' חברת החשמל למחוז ירושלים בע"מ, מיום 6.1.10, לא נשלח כל מכתב מטעם המושב ובו הודעה על נכונות להעברת הסכסוך לבוררות, לא בטרם הוגשה התובענה ולא לאחריה (וזאת אף מבלי להיכנס לשאלה מה היתה התשתית העובדתית המדוייקת בעניין מסגריית דודים, שאלה לה לא ניתן למצוא תשובה מפורטת בהחלטתו הקצרה של בית המשפט המחוזי באותו עניין). כאמור, במקרה דנא פנתה מקורות למושב בשבעה מכתבים, ולאורך תקופה ארוכה, ואף לא אחת מפניות אלה זכתה למענה. בנסיבות אלה נראה שאין מקום להידרש לטענות של המושב בדבר תחולתו של הסכם בורות כאשר מעשיו, וליתר דיוק – שתיקתו הרועמת ומחדליו, מעידים על שכוונה מעין זו לא קדמה כלל להגשת התובענה.

8. יתכן שהיה מקום לדחות את הבקשה גם מטעמים נוספים, הן אלה הקשורים לזהות הבורר הקבוע בהסכם כברירת מחדל (אם לא יגיעו הצדדים להסכמה בדבר זהות הבורר), והן לנוכח הטענות לפיהן קיים "טעם מיוחד" שלא לעכב ההליכים. לאלה אין צורך להידרש במקרה זה לנוכח האמור לעיל.

9. לפיכך אני דוחה את הבקשה לעיכוב הליכים. המושב ישא בהוצאות מקורות בגין הבקשה בסכום של 5,000 ₪.

10. אני נעתר לבקשה החילונית להארכת מועד להגשת בקשה למתן רשות להתגונן. זו תוגש לא יאוחר מיום 4.1.11, שאם לא כן תהא התובעת רשאית לקבל פסק-דין על יסוד האמור בכתב התביעה.

11. התיק יובא לעיוני ביום 10.1.11.

המזכירות תשלח העתק מההחלטה לצדדים.

ניתנה היום, כ"ה כסלו תשע"א, 02 דצמבר 2010, בהעדר הצדדים.

רם וינוגרד 54678313-2249/10

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)